

- Опис: Розроблений у співпраці між Google та MIT, App Inventor дозволяє створювати мобільні додатки для платформ Android.
- Специфікації: Використовує візуальний інтерфейс для програмування, що полегшує створення мобільних додатків.

edX:

- Опис: MIT активно використовує платформу edX для надання онлайн-курсів, включаючи курси з програмування та інформатики.

- Специфікації: Платформа edX надає відкритий доступ до великої кількості курсів та матеріалів для вивчення програмування.

OpenCourseWare (OCW):

- Опис: MIT OCW надає безкоштовний доступ до матеріалів з багатьох курсів, включаючи ті, які стосуються програмування та комп'ютерних наук.

- Специфікації: Матеріали OCW включають лекції, навчальні матеріали, завдання та інші ресурси.

MITx:

- Опис: MITx є ініціативою MIT, яка надає онлайн-курси та сертифікати з різних предметів, включаючи програмування.

- Специфікації: Курси MITx часто використовують інтерактивні платформи для навчання програмуванню та взаємодії з матеріалами.

Ці платформи дозволяють студентам інтерактивно вивчати програмування та інформатику, а також використовувати матеріали MIT для здобуття глибоких знань у цих областях.

Ще однією важливою галуззю візуального програмування є розробка веб-сайтів та мобільних додатків. Багато сучасних інструментів, таких як Bubble або Thinkable, дозволяють користувачам створювати додатки, використовуючи візуальний інтерфейс для налаштування логіки та вигляду.

Важливо враховувати, що візуальне програмування не завжди є універсальним рішенням і може вимагати вивчення додаткових навичок для розв'язання конкретних завдань. У цілому візуальне програмування продовжує розвиватися і знаходити нові застосування, спрощуючи введення людей у світ програмування та полегшуючи розробку програмного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Nelia Dehtiarova, Yulia Rudenko, Sergii Petrenko. Pedagogical design in e-learning. Modern approaches to knowledge management development: collective monograph. Ljubljana: VŠPV, Visoka šola za poslovne vede - Ljubljana School of Business, 2020 № 1 (35). С. 313-323.

Анотація. Мигаль В. Середовища для опанування візуального програмування. В роботі представлено актуальність візуального програмування. Наведено позитивні та негативні сторони візуального програмування для вивчення в закладах загальної середньої освіти. Здійснено огляд платформ для роботи з візуальним програмуванням.

Ключові слова: візуальне програмування, Scratch, App Inventor, освіта, навчання програмуванню.

Abstract. Myhal V. Environments for learning visual programming. The article presents the relevance of visual programming. The positive and negative aspects of visual programming for study in institutions of general secondary education are presented. An overview of platforms for work with visual programming was carried out.

Keywords: visual programming, Scratch, App Inventor, education, learning to program.

Оксана Михайленко

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Україна
omikhailienko87@gmail.com

ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ

Розширення у XXI ст. освітнього простору призвело до виникнення інформальної освіти як реакції на виклики динамічних змін у всіх сферах життєдіяльності людини. Її актуальність у нових умовах життя та професійної діяльності пов'язана з пошуком інших стратегій забезпечення якості професійної підготовки. Постійне підвищення кваліфікації, нарощування професійного рівня в рамках раніше набутої професії, а також опанування нових компетенцій потрібні сучасній людині. Інвестування у власний професійний розвиток підвищує конкурентоспроможність особи, дозволяє максимально реалізувати свій потенціал.

Аналіз педагогічної літератури засвідчує, що наразі відсутні масштабні наукові розвідки, спрямовані на розробку концептуальних основ інформальної освіти. Найчастіше вивчення інформальної освіти відбувається в інтеграції з формальною та неформальною освітою у різних поєднаннях.

В даний час можна зустріти велику різноманітність визначень, концепцій, що стосуються інформальної освіти, що свідчить про те, що це питання є дискусійним та актуальним. Це відносно нова модель професійного розвитку, яка затребувана самими здобувачами освіти, оскільки форми інформальної освіти спрямовані безпосередньо на здобувача освіти, враховують його індивідуальні інтереси та потреби, зосереджені на його особистому зростанні.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка ґрунтується на самоорганізованому здобутті особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. Така навчальна діяльність не обов'язково цілеспрямована та структурована, але сприяє розширенню професійних знань та умінь і є однією з ключових компетентностей особистості.

Важливе значення для вивчення формальної, неформальної та інформальної освіти педагогічних досліджень мають праці з філософії освіти В. Андрущенка, М. Згуровського, І. Зязюна, В. Кременя, О. Кудіна, М. Кузьміна, Ф. Кумбса, В. Лутая та інших.

Теоретико-прикладні аспекти неперервної освіти висвітлені в працях відомих українських науковців, таких як: С. Гончаренко, Г. Костюк, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, В. Олійник, Т. Сорочан, С. Сисоева та інші.

Питання значимості і сутності інформальної освіти підкреслюють у своїх дослідженнях А. Баталова, О. Жихорська, Л. Мартинець, О. Самойленко, Л. Сігаєвата інші.

Європейська концепція розглядає формальну, неформальну та інформальну освіту як парадигму освіти протягом усього життя, ніж освіту через усе життя. «Меморандум про безперервну освіту Європейського Союзу» (2000 р.) зазначає, що «континуум безперервної освіти робить неформальну та інформальну освіту рівноправними учасниками процесу навчання» [6].

Асамблея Ради Європи розробила рекомендації «Про неформальну освіту» (2000 р.), в якій підтверджується, що неформальна освіта є важливою частиною неперервного навчання для адаптації в мінливому середовищі.

Підхід 1 – особистісно-діяльнісний. Він трактує інформальну освіту як вид діяльності. Прихильники даного підходу відстоюють позицію, згідно з якою інформальна освіта – це діяльність, в центрі якої знаходиться сам той, хто навчається (суб'єкт діяльності), який самостійно визначає характер цієї діяльності. Наведене вище розуміння інформальної освіти ґрунтується на теорії провідної діяльності та розвитку психіки особистості А. Леонтьєва, Л. Виготського, С. Рубінштейн. у межах даних теорій особистість розглядається у єдності з діяльністю. У дослідженнях Л. Кондрашової, О. Малихіна, Л. Ніколенко інформальна освіта сприймається як індивідуально-пізнавальна діяльність, що супроводжує повсякденне життя і не обов'язково носить цілеспрямований характер [4; 7]. Ця позиція знайшла своє відображення в меморандумі про безперервну освіту Європейського Союзу в 2000 році [6].

Дослідження історико-педагогічного аспекту інформальної освіти свідчить, що основною родовою ознакою інформальної освіти є будь-який вид діяльності людини [2]. Більшість авторів, які дотримуються цього підходу, досліджуючи інформальну освіту, відзначають, що вона не завжди має цілеспрямований характер. проте з погляду теорії А. Леонтьєва системоутворюючою характеристикою діяльності є її усвідомленість. Стосовно усвідомлення змісту діяльності А. Леонтьєв розмежовує усвідомленість та неусвідомленість мотивів діяльності. До усвідомлених мотивів слід віднести інтереси, бажання і переконання конкретної людини, які спонукають її діяти відповідно до власних принципів. Неусвідомлені мотиви діяльності виявляються як емоції, потяги, навіювання, установки. Трактуючи інформальну освіту як активну діяльність у всіх її видах та формах, слід враховувати, що вона може бути як усвідомлюваною суб'єктом цієї діяльності, так і неусвідомлюваною. На підтвердження цієї тези цілеспрямованість інформальної освіти знаходить своє відображення у міжнародній стандартній класифікації освіти (ЮНЕСКО, 2011), де інформальна освіта визначається як форма навчання, яка є цілеспрямованою, але не інституціалізованою.

Підхід 2 – соціокультурний. Цей підхід розглядає інформальну освіту як спонтанне (неусвідомлюване) навчання. Прихильники цього підходу (О. Бартків, Є. Дурманенко, та інші) трактують інформаційну освіту як спонтанну, набуту в процесі життєвого досвіду, не усвідомлену здобувачами освіти, випадкову чи незаплановану. Слід зазначити, що спонтанність як здатність до діяльності конкретної людини може виявлятися під впливом як зовнішніх факторів, які безпосередньо не залежать від людини, так і внутрішніх, часом, миттєвих бажань і потреб [1].

Ключову роль у здійсненні інформальної освіти відіграють соціальні інститути (сім'я, колеги), вона реалізується в культурно-освітньому середовищі, де здобувач освіти, зрідка усвідомлює себе у ролі учня, який опановує нові знання. При цьому процес інформальної освіти не є безцільним, головне його завдання полягає у передачі з покоління до покоління цінностей, навичок, ознайомлення з культурними нормами [3].

Оскільки світ динамічний у всіх сферах, то саме здатність людини бути спонтанною, проявляти власну активність сприяє високій ефективності її діяльності. Н. Нічкало, відома українська дослідниця теорії безперервної освіти дорослих, визначаючи значення інформальної освіти в контексті життєвого шляху людини, приходять до висновку, що саме вона ефективно змінює установки та моделі поведінки

людей у повсякденному житті, це місце, де люди навчаються, не усвідомлюючи, що навчання відбувається [7].

Інформальна освіта на відміну від формальної і неформальної не є цілеспрямованою, вона формується і відбувається стихійно у повсякденні, де позиція здобувача освіти відсутня. Вона здійснюється у тих сферах життя людини, де немає процедурних формальностей. Це сім'я, робота, відпочинок.

Підхід 3 – евтагогічний. Цей підхід трактує інформаційну освіту як самоосвіту. Прихильники цього підходу (Камардаш Н. та ін) виходять з розуміння рівнозначності інформальної освіти та самоосвіти. Поняття «самоосвіта» у педагогіці розуміється у двох значеннях. Перше виходить із етимології самого слова, де ключовою є дефініція «сам», що означає самонавчання. Інше значення дещо ширше, де самоосвіта сприймається як самовдосконалення. Під таким кутом зору самоосвіта розглядається як механізм особистісно-професійного зростання. Самоосвіта ціна не як процес самостійного отримання знань, але як спосіб особистого розвитку, заснованого на потребах, на професійних дефіцитах.

На думку Н. Камардаш, що досліджує питання евтагогіки, інформальна освіта спрямована на самоосвіту. Авторка зазначає, що здобувач освіти сам аналізує, усвідомлює та синтезує для себе унікальний процес навчання [5].

Евтагогічний підхід доводить, що інформальна освіта безпосередньо пов'язана з самоосвітою, але нею не обмежується, оскільки включає у себе неусвідомлене, спонтанне навчання.

У узагальненому вигляді виявлені нами підходи до розуміння сутності інформальної освіти дозволяють зробити висновок про те, що вона є складною та багатогранною галуззю наукових знань, нині активно досліджується педагогічною спільнотою та у процесі вивчення зазнає певних змін і розглядається на підставі різних підходів. На зміни уявлень про зміст поняття «інформальна освіта» більшою мірою впливають авторські позиції, наукові школи.

У процесі визначення поняття у кожному підході акцент робиться на певний напрямок розгляду дефініції. Відзначимо, що евтагогічний підхід лише починає розроблятися, найбільш детально опрацьовано особистісно-діяльнісний підхід у визначенні сутності інформальної освіти. Виходячи з виявлених підходів, ми дотримуємося особистісно-діяльнісного підходу, в рамках якого інформальна освіта – це діяльність здобувача освіти, що супроводжує його повсякденне життя і може бути як цілеспрямованою, усвідомлюваною, так і не усвідомлюваною суб'єктом діяльності, що створює передумови для включення до формальної та неформальної освіти, результатом чого є безперервний професійний розвиток.

Ця стаття не містить вичерпного аналізу сутності поняття «інформальна освіта», проте є спробою систематизації основних ідей з даної теми.

Список використаних джерел

1. Бартків О.С., Дурманенко Є.А., Дурманенко О.Л. Інформальна освіта у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів. *Інноваційна педагогіка*. Науковий журнал. 2023. Випуск 55. Том 1. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С.100-104. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_1/55-1_2023.pdf.
2. Бахрушин В. Неформальна та інформальна освіта: навіщо вони нам потрібні?: URL: <http://education-ua.org/ua/articles/872-neformalna-ta-informalna-osvita-navishcho-voni-nam-potribni>.
3. Биковська О. Неформальне навчання чи неформальна освіта: введення нових термінів чи «підміна» понять. *Освітня політика*. 2016. URL: <http://educationua.org/ua/articles/873-neformalne-navchannya-chi-neformalna-osvita-vvedennya-novikh>
4. Жукевич І.П. Інформальна освіта як фактор трансформації сучасної освіти. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету*. Херсон, 2017. Вип. 79 (1). С. 140-144.
5. Камардаш Н.В. Діалектична взаємодія освіти й суб'єктивності як предмет філософського аналізу. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2017. Вип. 57. С. 98-103. DOI : <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2017-57-15>.
6. Меморандум Європейської комісії 2000. Рекомендація 1437 (2000) «Про неформальну освіту» URL: [http://www.coe.kiev.ua/docs/pase/rec1437\(2000\).htm](http://www.coe.kiev.ua/docs/pase/rec1437(2000).htm).
7. Ніколенко Л.Т. Професійний розвиток педагогів у формальній, неформальній та інформальній освіті дорослих: історико-педагогічний аспект. *Імідж сучасного педагога*. 2016. № 4 (163). С. 25-27. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/706430/1/Nikolenko.PDF>.
8. Ничкало Н. Наукове забезпечення розвитку освіти дорослих в Україні. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2020. Випуск 55. С. 114–127. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-55-114-127>
9. Яблоков С. Інтеграція формального, неформального та інформального навчання в навчанні англійської мови. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018. № 1 (75). С. 106–123. URL: <http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/5048>.

Анотація. Михайленко О. **Інформальна освіта: підходи до визначення поняття.** У статті розглядаються проблема визначення поняття «інформальна освіта»; виокремлені теоретичні підходи до визначення даного виду неперервної освіти.

Ключові слова: інформальна освіта, неперервна освіта, самоосвіта, спонтанне навчання.

Abstract. Mykhailenko O. **Informal education: approaches to defining the concept.** The article deals with the issue of defining the concept of “informal education” in domestic scientific papers. There are revealed the approaches to defining the type of continuous education in the educational system.

Keywords: informal education, continuous education, self-education, spontaneous education.

Ольга Нікельська

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна
onikelska@gmail.com

Оксана Шукатка

Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна
shukatka1973@ukr.net

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ПЕДАГОГА, ЇЇ ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

У сучасному світі значення освіти як ключового елементу формування суспільства зростає. Освіта охоплює всі ланки і рівні соціальної системи, з яких вона формується, оновлюється і вдосконалює інтелектуальні, творчі та професійні якості людини. Однак виклики сьогодення вимагають формування принципово нового типу особистості, органічно адаптованої до соціальних змін і професій. Це вимагає формування принципово нового типу особистості, яка органічно адаптується до змін у суспільстві та позитивно впливає на його прогресивний розвиток. Слід мати на увазі, що новий тип особистості – це не результат навчання в будь-якій освітній організації, а результат роботи всієї системи освіти, починаючи з дошкільної і закінчуючи післяшкільною освітою. За цим усім стоїть клопітка робота педагогів, які у свою чергу повинні слідувати в ногу з часом, вміти адаптовуватись до сучасної молоді та бути готовими до безперервного навчання та росту.

Безперервна освіта – це процес неперервного навчання і розвитку протягом всього життя людини. Вона охоплює форми освіти, такі як шкільна освіта, вища освіта, професійна освіта та навчання дорослих. Метою безперервної освіти є забезпечення можливостей для постійного навчання та саморозвитку людей у всіх вікових категоріях. Це дозволяє підтримувати високу кваліфікацію, адаптуватися до змін у суспільстві та ринку праці, освоювати нові технології та навички. Безперервна освіта також сприяє підвищенню культурного рівня населення, розвитку творчих здібностей, розширенню світогляду та вихованню громадянської свідомості. Вона допомагає реалізувати потенціал кожної людини і сприяє розвитку суспільства в цілому. Основними ознаками безперервної освіти є:

1. **Безперервність** – освіта триває впродовж усього життя людини, оновлюючи й збагачуючи її знання та досвід.
2. **Наступність** – кожен наступний етап освіти базується на попередньому, забезпечуючи послідовність і системність навчання.
3. **Різноманітність** – освіта набувається в різних формальних та неформальних формах (навчальні заклади, курси, семінари, самоосвіта тощо).
4. **Гнучкість** – зміст і форми навчання швидко адаптуються до інтересів, цілей і можливостей того, хто навчається.
5. **Доступність** – освіта максимально відкрита та доступна для різних верств населення.
6. **Індивідуалізація** – врахування індивідуальних особливостей, потреб і можливостей кожної людини.

Безперервна освіта – це гнучка, індивідуалізована і доступна система навчання впродовж життя [1]. Якщо говорити про безперервне навчання педагогів, то потреба вчителів у цьому зумовлена кількома важливими чинниками:

1. Швидкі темпи оновлення знань та інформації у сучасному світі. Щоб іти в ногу з часом та якісно викладати свій предмет, педагог має постійно вчитися.
2. Потреба вдосконалювати методику викладання та фахову майстерність. Безперервне навчання дозволяє педагогам обмінюватися досвідом, переймати інноваційні освітні технології.
3. Реформування та модернізація освіти. Оновлення стандартів, навчальних програм потребує від педагогів швидкої перебудови їхньої діяльності відповідно до нових вимог.
4. Потреба у професійному та особистісному зростанні. Безперервне навчання дає нові можливості для розвитку педагогів, підвищення їхньої конкурентоспроможності.

Отже, у професії педагога неможливо раз і назавжди вчитися. Адже сам зміст освіти та процес навчання постійно трансформуються і вдосконалюються.